

Stichting Urk in Oorlogstijd in 2012

De in 2007 opgerichte stichting Urk in Oorlogstijd heeft tot doel de Urker oorlogsgeschiedenis opnieuw onder de aandacht te brengen bij de Urker bevolking, en specifiek bij de jongeren. Vanuit de gedachte dat kennis van het verleden belangrijk is, poogt de stichting het 'grote' verhaal van de Tweede Wereldoorlog dichter bij huis te brengen door in te zoomen op de oorlogsgeschiedenis van het voormalige visserseiland Urk. De website van de stichting, www.urkinoorlogstijd.nl, is een platform voor iedereen die in het onderwerp is geïnteresseerd. Oorlogsgebeurtenissen, themaverhalen, nieuwsitems en zelfs een digitaal museum zijn op de site te vinden. Sinds de oprichting heeft de stichting al veel bereikt. Een lespakket, een uitgebreide documentaire, een boekje, verschillende tentoonstellingen en een steeds uitbreidende website zijn slechts enkele voorbeelden. Ook werkt de stichting mee aan televisieprogramma's van Omroep Flevoland en nieuwsartikelen op herdenkingsdagen. De stichting houdt zich actief bezig met oral history. Getuigenissen van Urkers worden vastgelegd op video en bewaard voor het nageslacht. 2012 was een druk jaar voor stichting Urk in Oorlogstijd.

Lezingen

Woensdagmiddag 11 januari 2012 verzorgde Lenie Bolle een lezing over de Urker oorlogsgeschiedenis tijdens een ouderenmiddag van een plaatselijke kerk. Aan de hand van foto's werden de toehoorders meegenomen door vijf jaren van bezetting en bevrijding. Sommige foto's riepen herinneringen op, andere lieten juist onbekende aspecten zien. Al met al een interessante middag.

Zaterdagochtend 11 februari 2012 verzorgden Robert Hofman en Pieter Hoekstra op uitnodiging van de vereniging Vrienden van Schokland een lezing op het voormalige eiland Schokland. De lezing richtte zich op de luchtoorlog boven Urk en omgeving. De stichting kon laten zien met welk onderzoek zij zich bezig houdt. Ook bleek deze ochtend een uitgelezen mogelijkheid om met behulp van de toehoorders nieuwe feiten te ontdekken over onbekende foto's. Opkomst en bijdragen vanuit het publiek toonden weer aan dat er nog steeds veel interesse is voor dit onderwerp.

Geschiedenis Online Prijs 2011: de 13e plek

De website www.urkinoorlogstijd.nl heeft meegedongen voor de Geschiedenis Online Prijs 2011, de prijs voor de beste historische website van Nederland. Op 14 februari 2012 werd www.deurnewiki.nl tot winnaar uitgeroepen. Stichting Urk in Oorlogstijd deed voor het eerst mee en is blij met het resultaat: de 13e plek in een race tussen meer dan 200 websites!

1 april-grap met bunker op Urker haventerrein

Na jaren met het idee rondgelopen te hebben, kwam het er dit jaar van: een 1 aprilgrap om het werk van de stichting op een ludieke manier bij de Urker bevolking onder de aandacht te brengen. De stichting bracht het plan naar buiten dat ze de bunker wilde herbouwen, die tijdens de oorlog dienst deed op de haven. Een artikel in de plaatselijke krant en een 3D-film op de stichtingswebsite beloofden een bunkermuseum en een ware trekpleister voor toeristen. De vele serieuze en grappige reacties op deze plannen leverden positieve publiciteit op.

Indrukwekkende herdenkingsreis voor omgekomen Urkers

Van 2 tot 4 mei reisde stichting Urk in Oorlogstijd met een gezelschap van 18 personen naar Duitsland om de voetsporen te volgen van twee Urker verzetsmannen die daar tijdens de oorlog omkwamen: Pieter Hakvoort en Andries Pasterkamp. Het reisgezelschap bestond grotendeels uit nazaten en familieleden van beide mannen. Het idee voor de reis was ontstaan bij Janneke Brouwer, een achterkleinkind van Pieter Hakvoort. De reis startte op Urk in Wijk 1-20, het huis waar Pieter Hakvoort in 1944 was opgepakt. Via kamp Amersfoort, kamp Meppen-Versen en een expositie over de Emstland-kampen, reisde het gezelschap naar Neustadt, waar op 3 mei werd de jaarlijkse herdenking van de ondergang van het cruiseschip Cap Arcona werd bijgewoond. Tijdens de derde dag bezocht de groep het voormalig concentratiekamp Neuengamme, waar Pieter Hakvoort en Andries Pasterkamp voor het laatst samen waren. Pieter Hakvoort overleed in dit kamp, Andries kwam later op de Cap Arcona om. De reis werd afgesloten tijdens de Dodenherdenking op Urk, waar het reisgezelschap kransen legde voor beide omgekomen mannen.

Uitzendingen op Omroep Flevoland

Stichting Urk in Oorlogstijd werkte mee aan twee televisieprogramma's van Omroep Flevoland. Eén uitzending vertelde het verhaal van de Urker geheim agent Pieter Hoekman (1917-1943), de andere het verhaal van Louis Cohen, een Joodse onderduiker die tijdens de oorlog bij een Urker gezin was ondergedoken. De stichting arrangeerde een Skypegesprek tussen Anna Kramer, dochter uit het onderduikgezin, en de onderduiker Louis Cohen in Australië, inmiddels 86 jaar oud. Een bijzonder en ontroerend gesprek, 67 jaar na de bevrijding. Stichting Urk in Oorlogstijd leverde gegevens en materiaal voor beide uitzendingen.

Urkerdag

Veel mensen in de Urker klederdracht, waslijnen door de straat en heerlijk gebakken visjes. Op 26 mei was het de jaarlijkse Urkerdag. Met een stand vlak voor 't Oude Raathuis was de stichting present. De vitrinebak met diverse collectievoorwerpen trok veel bekijks en ook de jeep, die op dezelfde plek stond als de jeep met de eerste Canadese bevrijders in april 1945, was populair: voor een klein bedrag mochten zij hiermee op de foto. In samenwerking met de plaatselijke kringloopwinkel Waypoint werden boeken over de oorlog verkocht. Bezoekers konden de documentaire op een scherm bekijken. Urkerdag 2012 was een zonovergoten, druk bezocht evenement, waarop de stichting veel contacten heeft kunnen leggen.

Family Fair in Genemuiden

De geschiedenis van Urk tijdens de Tweede Wereldoorlog is niet enkel voor Urk interessant: ook op de Family Fair in Genemuiden bleek er veel interesse voor te zijn. Zaterdag 30 juni vond deze op initiatief van de plaatselijke Hersteld Hervormde Kerk plaats met als thema 'Leger'. Stichting Urk in Oorlogstijd was op verzoek van de organisatie aanwezig. De documentaire werd afgespeeld en boeken werden verkocht. Ook de vitrinekast met voorwerpen bleek weer flink in trek. Het zonnetje scheen volop en het evenement werd druk bezocht. Stichting Urk in Oorlogstijd kijkt terug op een geslaagde dag.

Excursie naar Legermuseum Delft

Jaarlijks plant het stichtingsbestuur een excursie, waarbij contacten worden gelegd met collega-stichtingen of andere oorlogsgelateerde instellingen. Dit jaar werd op 25 augustus een

bezoek gebracht aan het Legermuseum in Delft.

Succesvolle actie 'Niet weggooien'

Een oproep via de website en de plaatselijke krant om voorwerpen en documenten uit de Tweede Wereldoorlog beschikbaar te stellen heeft veel succes gehad. De voorwerpen die de stichting ontving varieerden van persoonsbewijzen tot foto's en van distributiestamkaarten tot boeken.

Yad Vashem aanvraag voor joodse onderduiker Louis Cohen

Stichting Urk in Oorlogstijd heeft het initiatief genomen om een aanvraag in te dienen voor een Yad Vashem onderscheiding. De onderscheiding is aangevraagd voor het gezin dat de joodse onderduiker Louis Cohen tijdens de oorlog onderdak heeft geboden. De aanvraag wordt momenteel in Jeruzalem behandeld. Naar verwachting wordt in begin 2013 duidelijk of de aanvraag is toegekend.

Samenwerking met stichting Urker Botter

Stichting Urk in Oorlogstijd heeft in 2012 een samenwerking gestart met stichting Urker Botter. Deze stichting is eigenaar van een monumentale botterschuur op de haven, die momenteel grondig wordt verbouwd en als cultureel-historisch centrum zal worden ingericht. Het ligt in de bedoeling dat stichting Urk in Oorlogstijd in dit verbouwde pand een archiefruimte zal krijgen, waar ook de militariacollectie bewaard kan worden. De verbouwing van de botterschuur zal naar verwachting in het voorjaar van 2013 worden afgerond.

Toekomstplannen

Voor 2013 heeft de stichting weer de nodige projecten op de planning. Rond mei zal een expositie in de plaatselijke bibliotheek worden ingericht. Momenteel wordt onderzocht hoe de website verder uitgebreid kan worden en hoe de collecties en archieven van de stichting online doorzoekbaar kunnen worden. Ook zijn er plannen voor een nieuwe uitgave in 2015. Stichting Urk in Oorlogstijd hoopt ook in 2013 verder te werken aan het verwezenlijken van haar ambitie: de Urker oorlogsgeschiedenis uitdiepen en gebruiken om mensen te interesseren voor geschiedenis in het algemeen en Urk en de Tweede Wereldoorlog in het bijzonder.

Auteur: Lenie Hanse-Bolle